

Enige gedachten

over moreelonderzoek

door Ph. P. BIEGER, *Dir. Off. v. Gez. 2e kl.,*
Hoofd Sectie Geestelijke Gezondheidszorg IGDKL.

Indien wij de loop der geschiedenis van de laatste 100 jaar beschouwen zien wij een tendentie om de status van het individu op practisch elk gebied te verbeteren. De sociale wetenschappen en de sociale wetgeving zijn tot bloei gekomen en resulteerden in een hogere waardering van het individu en een toenemend eerbiedigen van de vrije persoonlijkheid van ieder mens, onafhankelijk van zijn maatschappelijke positie. Men beroept zich op christendom, humaniteit, democratie, medezeggenschap en sociale rechtvaardigheid, helaas echter met alle gevaren daarvan, dat men vervalt in een nivellering, in een gelijkschakeling van individuen zonder rekening te houden met individuele begaafdheden en in een „begrijpende” tolerantie, omdat men het „tout savoir c'est tout pardonner” verkeerd interpreteert.

Het is eveneens vanzelfsprekend, dat wij ook in het leger met deze tendenties bij de vorming van de burger tot soldaat kennis maken. Vele dienstplichtigen, en zeker niet de domsten, vragen zich af of exercitie, oefeningen met het geweer, drill, muziek, vaandel, vlag, parade nog noodzakelijk zijn.

Kan het autoritaire leiderschap niet vervangen worden door gezamenlijk overleg op meer democratische grondslag? Hoewel bij de bovengenoemde vraagstelling zonder twijfel onbewuste aggressieve neigingen t.o.v. het in dienst moeten gaan en het leger een rol spelen — immers voor gymnastiek, muziek en andere verenigingen, accepteert men wel tucht, discipline, vlag, vaandel enz. omdat men intuïtief begrijpt dat het niet anders kan — is men er niet, door haar te negeren, want de dienstplichtige komt als burger in dienst, draagt als burger de in de burgermaatschappij geldende normen, idealen, gevoelens en gebruiken. Willen wij van hem een goede soldaat maken, dan zullen wij ons toch moeten bezinnen op de methodiek; onze taak is immers een goed georganiseerd bedrijf te maken, dat *kan* en *wil* vechten. En het is goed ons te realiseren, dat de moderne oorlogsvoering door de ingewikkelde structuur van het moderne leger en de nieuwe wapens geheel andere eisen aan de militair stelt. Vroeger de gesloten formaties, vurend op bevel: tucht en drill als eerste noodzaak. Thans verspreide legering, vechten in kleine groepen, individuele acties, terreinmogelijkheden uitbuiten, zelf denken, meer teamwork i.p.v. massawerk.

Bedenken wij verder, dat velen het opkomen in militaire dienst zo niet verfoeien, dan toch matig appreciëren en dat daardoor eigen teleurstellingen in kankeren en afgeven op het leger worden afgereageerd. In het licht van al deze veranderingen, zowel in de appreciatie van de mens, als in de taak van de militair, is de vraag wel degelijk geoorloofd of het roer niet om moet, naar andere verhoudingen in het leger?

Bij de beantwoording van die vraag, moeten wij aandacht schenken aan de invloed van een verandering van regiem op het nuttige rende-

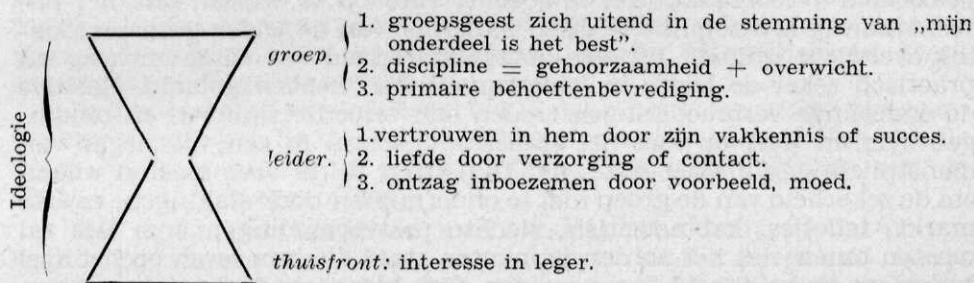
ment van de practisch vaardigheid van de militair. Maar bovendien ook op wat de invloed zou kunnen zijn op het moreel van de aldus opgeleide en geleide troepen. Het is goed ons telkens weer te bezinnen op onze opvattingen over moreel, omdat wij het moreel van een leger niet kunnen losmaken van de tijd, de cultuur, de nationaliteit, het thuisfront, de beschaving en zeker niet als wij een uit het volk gekozen en door het volk gedragen volksleger hebben.

Bij de beschouwingen over het moreel is het raadzaam dit als een algemeen sociaal-psychologisch phenomeen op te vatten. Of men spreekt over het moreel in een voetbalclub, in een bedrijf, in een hospitaal of in een leger, steeds hebben wij in wezen met dezelfde structuur te maken, waarin vereenzelvigingen en bindingen een grote rol vervullen.

De groepsvorming van bij elkaar gebrachte individuen zal vermoedelijk instinctmatig plaats hebben als reactie op mogelijk gevaar en de groep zal die leider aanvaarden die het best de groepswensen bevredigt nl. zekerheid, zelfrespect, zelfverwerkelijking, veiligstelling, overwinning, winst hetzij op geestelijk hetzij op materieel gebied.

Onder moreel zou ik willen verstaan de individuele drang om alleen of in vereniging met anderen een bepaald doel te bereiken. Wij hebben steeds met 3 categorieën te maken, die op een bepaalde wijze onderling verbonden zijn nl. de groep, de leider en de massa, waaruit de groep voortkomt.

Voor de toestand in het leger krijgt men in schema gebracht de volgende zandloper:

De psychoanalytische school beschouwt deze onderlinge verbanden aldus: het eerste gezag is belichaamd in de vader en deze gevoelsmatige verhouding van vader tot kinderen en omgekeerd wordt door de ondergeschikte en de superieur op elkaar overgedragen.

De onderlinge vereenzelvigingen, zich uitend in de groepsgeest, hebben mede plaats door binding aan de leider, die de vaderfiguur representeert. Als kinderen uit één gezin voelen de groepsleden zich één (mes enfants, infanterie). In de houding t.o.v. de superieur komt de houding van het kind tot de vader tot uiting in gevoelens van afhankelijkheid, van vrees, van affectie, van behoefte aan zekerheid, doch ook in behoefte aan zelfverwerkelijking.

Zodra een groep zich vormt, treden diverse mechanismen in werking, waarvan wij nog slechts zeer weinig weten. Deze mechanismen zijn vooral duidelijk indien de troep door gevaar wordt bedreigd. Wij nemen dan waar, dat gevoelsmatige elementen gaan overheersen over oordeel en kritisch vermogen: men krijgt bij de goede troep de gevoels-

instelling van „right or wrong, my country”. Deze gevoelsinstelling is absoluut, d.w.z. een andere mening dan die van de groep niet wordt geaccepteerd. Men voelt zich één, men zoekt steun bij elkaar, men voelt zich wapenbroeders. Indien de voorwaarden tot het voortbestaan van de groep zijn verzekerd i.c. aan de primaire behoeftenbevrediging, dat is voedsel, munitie, post, voorlichting, enz., is voldaan, streeft de groep naar het accepteren van een leider en naar zelfverwerkelijking desnoods door het brengen van offers. In de groepssituatie zijn verder betere mogelijkheden gegeven om aggressief op te treden; de passieve angstige figuren worden door haar meegesleept en voelen zich door haar sterker, terwijl de driften en instincten minder door het verstand worden geremd.

De troep vraagt naar orde en discipline. De winst voor de groep is hier duidelijk, n.l. de groepszekerheid wordt daardoor verhoogd en mogelijkheden tot zelfverwerkelijking door vervulling van de doelstelling worden geschapen. De onderlinge vereenzelvigingen (het zich te zamen verbonden voelen) zal men dus zoveel mogelijk moeten bevorderen en in dit verband is het begrijpelijk, dat bij de S-classificatie in het abohzis systeem een tendentie heerst om minder te letten op erfelijke belasting, het doorgemaakt hebben van nerveuze stoornissen als kind, dalende of stijgende levensprogressie of aanpassingsstoornissen op welke gebied ook in het verleden, doch meer op karaktereigenschappen welke een onderlinge verbroedering in de weg staan.

In dit verband noem ik de eigenliefde, afweer van de angst voor eigen agressies en de passiviteit, welke weke afhankelijkheid en hulpeloosheid veroorzaakt. Het is goed er hier op te wijzen, dat het onrechtvaardig is discipline te eisen indien er van de leider geen persoonlijk overwicht uitgaat. Bij elke onregelmatigheid van enige omvang zal praktisch zeker de leider in leidersqualiteiten hebben gefaald. Behalve de onderlinge verbroederings treden ook vereenzelvigingen en bindingen over en weer op met het thuisfront, vooral in een volksleger van dienstplichtigen als het onze. Het thuisfront zal er voor moeten waken om de zekerheid van de groep niet te ondermijnen door stakingen, zwarte markt, relletjes, kabinetscrisis, slechte postverbindingen enz. Het zal moeten tonen, dat het achter de mensen staat die hun leven op het spel zetten om de veiligheid te verdedigen. Ook hier weer de bevrediging van de behoefte aan zekerheid en zelfrespect van de troep. De leider bundelt en onderhoudt de vereenzelvigingen, doordat een ieder zich weer met hem identificeert. Het schema van de zandloper is hiermee verklaard. In het leger zal de troep intuïtief bij de C liefde voor de troep zoeken en wil zij, dat de C ontzag en vertrouwen inboezemt, omdat zij zekerheid zoekt. De in de literatuur zo vaak opgesomde noodzakelijke karaktereigenschappen van de leider zijn praktisch terug te voeren tot een grondeigenschap n.l. vertrouwen (zekerheid) in de C. Hoe hoger de C hoe meer het zwaartepunt zal vallen op zijn zakelijke leidersqualiteiten als organisatievermogen, tactisch en strategisch inzicht, terwijl de in de troep staande leiders meer moeten beschikken over *psychologische* leidersqualiteiten. Dat neemt niet weg, dat de waarlijk grote militaire leiders voor wie de troepen bereid waren door het vuur te gaan, naast hun strategisch vernuft ook over grote psychologische leidersqualiteiten beschikken, men denke b.v. aan Napoleon, Eisenhower, Montgomery, Patton, Rommel.

Bij de definitie van moreel sprak ik van de drang om een bepaald doel te bereiken. Drang is meer dan instelling, is meer dan bereidheid, veronderstelt haast driftmatig onweerstaanbaar enthousiasme. Het is duidelijk, dat niemand op het slagveld wil sterven, tenzij hij *geloofd*, dat dit zal leiden tot een betere toekomst. Drang en doel zijn onverbrekkelijk met elkaar verbonden in het begrip ideologie. Het zal U bekend zijn, dat diverse ideologieën of doelstellingen mogelijk zijn. Het feit echter, dat velen van ons in W. Europa een vage angst en een gevoel van dreiging ervaren van de vitale kracht en het de massa's meeslepende élan van de Russische communistische ideologie of een andere totalitaire ideologie, bewijst dat wij er ons niet meer voldoende van bewust zijn, dat wij zelf een ideologie hebben, die een oneindig grotere inspirerende werking zou kunnen hebben op de grote massa's als zij maar weer opnieuw bewust beleefd zou worden. De leer is echter helaas bij ons verward tot een doctrine.

Men is zich niet meer bewust, dat wij een christelijke ideologie hebben, waarop onze beschaving en onze cultuur is gebouwd. In haar beknopte vorm komt de christelijke ideologie hierop neer, dat een ieder een door God gecreëerde ziel heeft, welker bestemming gedeeltelijk op aarde gedeeltelijk in de eeuwigheid ligt. Om deze bestemming te bereiken hebben wij de plicht elkaar te helpen. Hieruit volgen vanzelfsprekend de individuele rechten van de mens en het begrip sociale rechtvaardigheid, het geheel samengevat in het grote beginsel van de „vrijheid van de geest en de rechten van de mens”, zonder welke waarden de denkende mens een dom stuk „materiaal” in handen van de staatsalmacht wordt. Hoewel de essentiële gelijkheid van allen wordt gerespecteerd, worden toch verschillen in begaafdheid, kunde, vaardigheid en geest, geaccepteerd en gewaardeerd.

De bestemming van het individu is daar het belangrijkste in tegenstelling tot die van de totalitaire ideologie, waar de bestemming van de Staat het voornaamste is en het individu met elke methode aan de Staat kan worden opgeofferd.

Met de Lt. Col. Loughran meen ik, dat „the army should play a leading part in the war of ideas, should inspire all the creeds and classes which pass through its hands with a true idealism”. Met deze verheven opdracht voor ogen kan men van het leger weer gaan spreken van een élite groep in ons Volk.

Dat het leger mede gebruikt wordt bij de verspreiding van deze ideologie wordt langzamerhand *militaire* noodzaak. Zelfs indien men zich geen christen wil of kan noemen is de verspreiding van de christelijke ideologie noodzakelijk en deze verspreiding moet niet plaats hebben door betrekkelijk waardeloze verstandelijke uiteenzettingen, doch volgens moderne in het Amerikaanse leger gebezigde instructiemethoden waarin naast zelf denken door de deelnemers ook een grote mate van afreageren mogelijk is (Army pamphlets). Het is misschien goed in Uw herinnering op te roepen, dat art. 7 van het reglement betreffende de krijgstuicht deze christelijke ideologie in mooie volzinnen onder woorden brengt.

Wij hebben de stelling geponeerd, dat de groepsvorming en het „kiezen” van de leider volgens principes geschiedt van winst, nuttigheid, zekerstelling. Dit moge zeer materialistisch klinken, doch het is goed te

bedenken, dat iedere ideologie ja zelfs iedere godsdienst eveneens een betere toekomst belooft, hetzij geestelijk, hetzij materieel. Hoewel misschien niet wetenschappelijk is het raadzaam om bij elke maatregel ten aanzien van de troep of van personeelsbeleid, zich af te vragen of de groep als geheel daarmee winst boekt, of zij zich niet onzeker gaat voelen. Vanzelfsprekend moet ook het individu bij de maatregel zoveel mogelijk gebaat zijn. Door voorlichting is dit haast altijd mogelijk, omdat de winst niet onmiddellijk aanwezig hoeft te zijn doch b.v. in een toekomstige promotie kan liggen, terwijl zelfs in deze tijd de zelfop-offering in dienst van de Lande als winst kan worden gevoeld. Steeds moet echter de eis prevaleren, dat aan de door de gemeenschap te stellen eisen moet worden voldaan. De normen van de in vrijheid gevormde gemeenschap vormen de realiteit: individuele winst *ten koste van* de gemeenschap mag niet worden getolereerd.

Naast de structuur (zie schema) en de kwaliteit (goed of slecht) van het moreel zou ik nog de kleur van het moreel willen onderscheiden. Ik versta hieronder de voor het bereiken van het bepaalde doel noodzakelijke sfeer. Voor een voetbalelftal zal dit anders zijn dan voor het leger. Voor dit laatste is de kleur die van de militaire geest, in de praktijk ontstaan als meest geëigend, meest doelmatig voor het bereiken van het doel. Ook hier dus weer het nuttigheidsprincipe. Het is niet meer dan logisch, dat deze opvoeding tot het verkrijgen van de militaire geest aangepast moet zijn aan de in dienst komende burger. Met indoctrinatie (d.w.z. het instampen van bepaalde ideeën, opvattingen, instellingen door middel van massapsychologische middelen) kan men zeer ver komen, mits de tegenpartij de mond wordt gesnoerd (zie Goebbels, Stalin). Hoewel de opvoeding door middel van indoctrinatie niet geheel verworpen mag worden, past in ons gehele bestel beter het toepassen van de educatieve methode, nl. het leren begrijpen en aanvaarden, waarom iets noodzakelijks is en zich zelf verantwoordelijk voelen. Dit houdt niet in, dat een opleiding week en slap moet zijn. Integendeel, zij kan zelfs harder zijn dan in een totalitaire staat, omdat men mag veronderstellen dat de militair volgens de educatieve methode opgeleid, verantwoordelijkheid heeft leren dragen en wil dragen. Het gaat trouwens niet aan om in kwesties van dood en leven, waar wij in een leger meer te maken kunnen hebben, week of niet zeer duidelijk te zijn. Doch de opleiding mag niet mensonterend, door de persoon als denigrerend, krenkend, onbegrijpelijk, onrechtvaardig worden gevoeld. De opleiding moet zoals art. 9 van het reglement betreffende de krijgstucht voorschrijft: „oprechte eerbied voor de meerdere afdwingen”. Men bedenke, dat hard doch rechtvaardig optreden, (met voorlichting over het waarom) door de troep altijd wordt geaccepteerd. Uit de psychologische structuur volgt reeds dat zij niet anders kan; zij zou haar gevoel van zekerheid, haar gevoel van veiligheid verliezen indien slap en willekeurig zou worden opgetreden; vandaar de noodzakelijkheid van snel straffen en snel belonen, in 't bijzonder aan het front.

Volgens het reglement betreffende krijgstucht worden als beginselen van de militaire geest genoemd de onafgebroken plichtsbetrachting (art. 1), de godsdienst (art. 1a), de ondergeschiktheid zonder dat dit leidt tot onzelfstandigheid (art. 2 en art. 1), en de kameraadschap (art.

7), waarbij de meerdere de zedelijke en stoffelijke belangen van de ondergeschikten behartigt met als doel: de overwinning in een gevecht op leven en dood.

Bij de opvoeding tot militaire geest, dient men er naar te streven dat dus het reglement krijgstucht (desnoods verstandelijk) wordt aangevaard en dat wordt ingezien, dat men zich in die sfeer zal moeten inleven en handelen ter verhoging van de gevechtskracht.

De OvG, die zich bij de vlaggenparade afzijdig houdt en beschroomd achter de in battle-dress aangetreden troep in een regenjas gehuld staat, heeft van de militaire geest niets begrepen. Het is mij opgevallen, dat speciaal bij OvG de gezagshandhaving een moeilijk punt uitmaakt, terwijl dezelfde persoon er als burger geen moeite mee heeft. N.m.m. komt dit, omdat hij als OvG de militaire geest nog onvoldoende begrijpt, of haar niet durft aanvaarden, omdat hij zich onwennig en onzeker voelt. Hij zal echter moeten leren begrijpen, dat het „spel” gespeeld moet worden, evenals de bedrijfsarts in zijn bedrijf de bedrijfs sfeer moet leren aanvaarden, wil hij als bedrijfsarts slagen.

Op geestelijk hygienisch gebied is de bataljonsarts in staat om meer te doen dan de psychiater, omdat hij zich midden in de troep bevindt.

Slechts indien hij bewust als doel accepteert om ook met medisch-psychologische middelen de gevechtskracht van de troep op te voeren zal hij arbeidsvreugde en voldoening ervaren en het respect van de troep verwerven.

Bij al deze beschouwingen over moreel mogen wij één zeer belangrijke zaak niet over het hoofd zien n.l. dat in een bedrijf als het leger een *vaktechnische opleiding* noodzakelijk is. Let men te veel op moreel (hetgeen in onze tijd echter eerder te weinig geschiedt), dan loopt men de niet denkbeeldige kans, dat er weliswaar een leger met een hoog moreel of met een ideologie wordt opgebouwd doch met een tekort aan vaktechnische kennis met alle nare gevolgen van dien: zie b.v. de Kruistochten.

Aan de andere kant zal echter een leger met een hoog moreel, alleen reeds uit hoofde van zijn doelstelling zijn vaktechnische opleiding niet willen verwaarlozen.

De stelling, dat een leger *in opbouw* voorlopig uitsluitend vaktechnisch moet worden opgeleid en dat de zorg voor het moreel secundair is, mag echter niet als geheel onjuist terzijde worden geschoven. De waarheid zal ook hier in het midden liggen n.l. men brenge zoveel mogelijk begrip bij voor ideologie, militaire geest, taak, doelstellingen naast zoveel mogelijk *practische* vaktechnische opleiding en indien theorie beslist niet kan worden gemist, brenge men dit niet voor in lessen, doch laat men dit door de leden van de groep elkaar leren onder leiding van de instructeur. Men houde steeds voor ogen: De burger moet worden getransformeerd tot een soldaat, die niet alleen *wil* doch ook *kan* vechten.

Aangezien het leger, zelfs in defensie, aggressief moet zijn, betekent dit dat zoveel mogelijk de agressie moet worden opgewekt en onderhouden d.m.v. de vechtsporten of d.m.v. realistische oefeningen. Men zal hierbij op grote weerstanden stuiten, omdat in onze maatschappij elke vorm van agressie reeds van de geboorte af resoluut wordt geweerd. Dat door het vrijmaken van aggressies de troep moeilijker in de hand is te houden, kan mogelijk zijn, doch moet op de koop toe genomen worden.

Elke verambtelijking in het leger is voor de gevechtskracht funest.

Wat hier is verteld over moreel, militaire geest, gezag, discipline, enz. berust op Christelijke democratische beginselen, waarop ons Reglement betr. de Krijgstucht is gebaseerd. Is hier dan iets nieuws verteld? Ik geloof van niet. Ik heb slechts getracht oude waarheden opnieuw en misschien wat anders te zeggen.

Ik heb, hoop ik, kunnen aantonen, dat volgens ons Reglement betreffende de Krijgstucht de strikt autoritaire gezagshandhaving en opleiding moeten worden verlaten voor één met dezelfde discipline en tucht doch met meer bewust respect voor het individu en groter kameraadschap. Deze laatste soort gezagshandhaving en opleiding zijn veel moeilijker; zij eisen van de leider zelfcritiek, introspectief vermogen, eerlijkheid, bewust leven en voor vele leiders is dit een onoplosbaar probleem. Zij die hiertoe echter niet in staat zijn dienen niet als leider te worden gehandhaafd.

Thans enkele woorden over de methodiek van het moreelonderzoek. Ik meen, dat de sociometrische methode het beste kan worden toegepast. Daarbij worden uit een bepaald onderdeel groepen van 6-8 personen gevormd, welke representatief zijn voor die bepaalde groep. Zo zullen er dus meestal zijn een groep oudere officieren, een groep vaandrighs, een groep onder-officieren, een groep lang in dienst zijnde dienstplichtigen en een groep dienstplichtigen, die sinds kort zijn opgekomen. Daarnaast wordt met de C uitvoerig over het moreel in zijn onderdeel gesproken. Noodzakelijk zijn verder: het ongedwongen bijwonen van oefeningen en het in de mess vertoeven met C en zijn officieren.

De officier belast met het onderzoek zal er speciaal op moeten toezien, dat er een vrije spontane onderlinge discussie ontstaat, waaraan hij zo min mogelijk deelneemt. Om de krijgstucht niet te ondermijnen zal hij vooraf uitdrukkelijk de stelling moeten poneren, dat het doel van de discussie is om gezamenlijk middelen te beramen om de gevechtskracht te verhogen. Het is in de praktijk mogelijk gebleken om haast ongemerkt tegen het eind van de discussie de deelnemers het gevoel bij te brengen, dat zij een belangrijke bijdrage hebben geleverd, en dat het leger het best gebaat is bij tucht, discipline en kameraadschap.

Bij de minder ontwikkelden en bij de jongeren ziet men snel gekanker optreden, doch men make niet de fout, daaruit de conclusie te trekken, dat het moreel dan slecht is.

Het hanteren van deze methode moet men leren; anders trekt men foutieve conclusies. Alle „gezuiverde” gegevens worden tenslotte bekeken tegen de achtergrond van wat ik in de eerste helft van deze voordracht over het moreel heb beschreven.

Als slot zou ik de volgende stellingen willen poneren:

I. Bij elke maatregel t.a.v. troep of individu overwege men of de groepszekerheid, zelfrespect en groepsverwerkelijking worden verhoogd. Indien de winst niet wordt gezien, geve men voorlichting. Het individu zal moeten worden gerespecteerd, doch eis blijft, dat de winst, die hij behaalt, niet ten koste van de gemeenschap gaat.

II. De verspreiding van een ideologie door en in het leger is, nu de burgermaatschappij hierin achterblijft, militaire noodzaak geworden.

III. Bij de opleiding legge men vooral naast vaktechnische scholing het accent op het aankweken van militaire geest, ontwikkeling van agressiviteit en van zelfwerkzaamheid bij de instructie, in het bijzonder bij de theorie-lessen.

IV. De „personnel handling” zal met handhaving van strenge discipline en tucht bewust gericht moeten zijn op respectering van het individu en onderlinge kameraadschap.

Hoe stellen wij in noodgevallen snel een schootstafel voor de mortier samen?

EEN OPGAVE VOOR DE MORTIERCOMMANDANT

door E. MAHLER, Kapitein der Infanterie.

Te velde is het voorgekomen dat een mortiercommandant wel beschikt over mortieren en munitie van een bijpassend kaliber, maar niet over de noodzakelijke schietgegevens. Het is in dat geval wel mogelijk op goed geluk enige granaten te verschieten; als het doel eenmaal is ingesloten door een „plus”- en een „min”-schot, gaat het verdere inschieten wel zonder gegevens. Aan te bevelen is dit zeker niet. Daarom wordt hier beschreven hoe de mortiercommandant in zulke omstandigheden zelf een noodshootstafel kan opstellen.

Op Java ('46-'47) werden aan een ondersteuningscompagnie van mijn onderdeel te velde o.m. vier verschillende soorten mortiermunitie verstrekt, t.w.,

- 8 cm.-granaten (voor-oorlogs Nederlands maaksel),
- Engelse „short”-range granaten 3”,
- Engelse „long”-range granaten 3”,
- Australische granaten 3”.

De bijbehorende shootstafels werden echter eerst veel later verstrekt. Het kan ook voorkomen dat men te velde zijnde op de vijand buitgemaakte munitie (en/of wapens) van een geschikt kaliber zelf gaat gebruiken; vooral als de eigen munitie-aanvoer matig in de behoefte voorziet. Dat zulke onregelmatigheden te velde voorkomen blijkt uit het artikel van colonel E. V. H. Bell in de „U.S.A. - Combat Forces - journal” van December '52. Deze was commandant van een „chemical mortar-battalion” in Korea en hij schrijft o.m.: „Ammunition has been a terrific problem”. Voorts klaagt hij over het grotere vuurbereik der vijandelijke mortieren: „We certainly need the new M. 30 mortar badly, if I had only one in each company it would be useful in reaching the 120 mm. mortar used by the Chinese.” Ik denk dat overste Bell en zijn mortieristen er geen been in zullen hebben gezien om — als dat praktisch mogelijk was — buitgemaakte 120 mm. mortieren opnieuw te bemannen en tegen de Chinezen te gebruiken.

Hoe kan de mortiercommandant dus te velde in korte tijd een shootstafel voor zijn wapen samenstellen? We bespreken hieronder vier